

عنوان مقاله:

تأثیر قرق و تغییرات آب و هوایی بر خصوصیات پوشش گیاهی در رویشگاه های شور حاشیه کویر میقان اراک

محل انتشار:

مجله تحقیقات مرتع و بیابان ایران، دوره 29، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

علی فراهانی - استادیار پژوهش، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اراک، ایران

علیرضا افتخاری - استادیار پژوهشی، بخش تحقیقات مرتع، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

حمید رضا میردودی - استادیار، بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اراک، ایران

غلامرضا گودرزی - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اراک، ایران

خلاصه مقاله:

تخریب مداوم پوشش گیاهی و خاک مراتع عمدتاً ناشی از عوامل طبیعی یا انسانی مانند چرای بی رویه دام است و شناخت میزان تغییرات انجام شده در اکوسیستم های مرتعی و علت آنها برای مدیریت مراتع ضروریست. بر این اساس پایش و بررسی روند تغییرات پوشش گیاهی و خاک در دو سایت قرق و تحت چرای دام در رویشگاه های شور حاشیه کویر میقان اراک طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ انجام شد. در هر سایت برای اندازه گیری پارامترهای گیاهی مانند درصد پوشش، تراکم و تولید از روش نمونه برداری تصادفی- سیستماتیک در طول شش ترانسکت به فواصل ۱۰۰ متر از یکدیگر استفاده شد و نمونه برداری خاک نیز در طول ترانسکت های آماربرداری پوشش گیاهی انجام گردید. نتایج نشان داد که میزان تاج پوشش گیاهی سایت چرا شده در طول دوره آماربرداری از ۴۳/۲۳ تا ۶۷/۲۸ درصد و در سایت قرق از ۸/۳۲ تا ۴۰ درصد در سال های مختلف متغیر بوده است. میانگین تولید کل علوفه سایت قرق در طول دوره آماربرداری از ۶/۱۷۴ تا ۵/۲۰۳ کیلوگرم در هکتار و میانگین تولید کل علوفه سایت چرا شده از ۲/۱۱۷ تا ۱/۱۳۹ کیلوگرم در هکتار در سال های مختلف متغیر بود. بیشترین مقادیر درصد پوشش و تولید علوفه کل سالانه در سال پرباران تر ۱۳۹۸ با ۴۹۰ میلیمتر بارندگی و کمترین مقادیر پارامترهای مذکور در سال کم باران تر ۱۴۰۰ با ۲۲۳ میلیمتر بارندگی سالانه مشاهده گردید. وضعیت مرتع به روش چهار فاکتوره در سایت قرق از درجه ضعیف تا خوب و در سایت چرا شده از درجه ضعیف تا متوسط در سال های مختلف متغیر بود. گرایش مرتع در سال های مختلف در سایت قرق مثبت یا ثابت و در سایت چرا شده منفی بود. بررسی شاخص های خاک نشان داد که در طول دوره ارزیابی در سایت قرق و چراسده تغییرات شاخص های کربن آلی، پتاسیم و نیتروژن در سطح پنج درصد معنی دار بوده و تغییرات سایر شاخص ها معنی دار نشد. نتایج آزمون همبستگی و رگرسیون نیز نشان داد که میزان بارندگی سالانه و بارندگی فصل رویش بیشترین همبستگی مثبت را با تغییرات میزان تاج پوشش و تولید علوفه گیاهان منطقه دارند و بعد از آن فاکتورهای کربن آلی، نیتروژن، فسفر و پتاسیم همبستگی بالایی با نوسانهای تاج پوشش و تولید گیاهان داشتند. به طور کلی دو عامل چرای دام و نوسانهای اقلیمی به ویژه تغییرات میزان بارندگی سالانه بیشترین تأثیر را بر تغییرات خصوصیات پوشش گیاهی مراتع مورد مطالعه داشتند.

کلمات کلیدی:

استان مرکزی، پایش مرتع، تولید علوفه، گرایش مرتع، مدیریت مرتع

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1628089>

